

at komme til en Løsning af disse Spørgsmaal. Vi ville vise Taalmodighed, Fordragelighed og Hensynsfuldhed alle sammen, naar vi vide Maalet for hans Bestræbelser, men uden at vide det ere vi nødte til at gaa vore egne Veje, saa ere vi nødte til at underbygge ny Situationer, ny Forhold i den Henseende. Vi ville ikke kunne forsvare andet overfor vor politiske Samvittighed, jeg kan det i hvert Fald ikke. Det er det, vi særlig have søgt at give Udtryk i den Dagsorden, som vi her have foreslaaet for Tinget.

Man har nu vel sagt, at saadanne Ting som disse, kan og maa man ikke tage Stilling til, saa længe Forsvarskommissionen sidder. Ja, den stakkels Forsvarskommission kan saamænd bruges til saa meget, maaske kan den ogsaa bruges til noget endnu værre, det ved jeg ikke, men jeg synes absolut ikke, at den kan bruges her i denne Henseende. Man siger: Disse Spørgsmaal skal man lade Forsvarskommissionen om. Det er underligt nok, thi jeg kan ikke se rettere, end at de Spørgsmaal i den store Almindelighed, som jeg har nævnt dem her, maa Venstre være færdigt med for længe siden; jeg er færdig med dem, absolut! Det er ikke en hovmodig Tanke, at man ikke kan lære, saa længe man lever. Der er dog visse Ting, som man en Gang maa komme til Ende med at tage Stilling til, saa at man ikke bliver ved med at sige: jeg vil dog bie lidt endnu, om der er mere at lære og mere at opdage. Ud fra den Stilling kunde man aldrig tage Stilling til nogen Verdens Ting. Nej, naar man ærligt og grundigt har søgt at overveje og prøve en Ting fra alle Sider for at komme til et Resultat, som har staaet sin Prøve i Aarrækker under Angreb paa mange forskellige Maader, maa der komme et Tidspunkt, hvor man kan sige: Nu bliver jeg der, nu har jeg fast Grund under Fødderne, nu er Vejen lagt saadan, at jeg ved, at den kan taale at køres paa, den brister ikke, fordi Toget gaar henover den. Det er det, som efter min Opfattelse har fundet Sted for Venstres Vedkommende i Forsvarssagen. Vi have søgt alle de Oplysninger, al den Vejledning, al den Prøvelse, al den Undersøgelse, som var mulig, og ud fra de to Hovedgrundsætninger, som her er Tale om, have vi aldrig vaklet, og saa siger jeg, at saa maa der komme et Tidspunkt, hvor vi maa træde til, skride til Afgørelse ud fra disse Synspunkter; saa kunne vi ikke blive siddende og vente paa, om der ikke endnu kunde hittes paa

noget, som kunde bringe os til at vakle i vor Tro og give os en anden Overbevisning. Thi saa lade vi alle Muligheder være aabne, og saa lukke vi os selv alle Veje til at komme fremad. Nu vil den højtærede Konseilspræsident have, at vi skulle begynde at spekulere over, hvorledes det skal være med Forsvarsvæsenet. Det troede jeg, vi vare færdige med og havde overvejet i sine Grundtræk, og at det, vi nu skulde til, var at begynde at handle. I den Henseende er det altsaa for mig og sikkert for mange med mig en Skuffelse, at vi ikke ere komne længere i Stillingen end dertil.

Naar man nu siger, at Forsvarskommissionen skal afgøre det, maa jeg sige, at det betragter jeg ikke som Forsvarskommissionens Opgave; de store Hovedspørgsmaal ere noget, som efter min Mening er løst ved hele den politiske Udvikling, saaledes som den er forløben i en Aarrække. Det, som Forsvarskommissionen skal gøre — og den faar nok at gøre alligevel — er at skaffe den detaillerede Ordning til Veje med Hensyn til, hvorledes vi indenfor disse Hovedrammer alligevel kunne skabe et Forsvar, som kan være anstændigt og rimeligt i Forhold til, hvad vi overhovedet kunne ofre paa det. Denne Opgave er stor nok, omfattende nok og indgribende nok til, at man kan sige, at man ikke tager Brødet ud af Forsvarskommissionens Mund; der bliver saamænd nok tilbage at gøre for den. Der vilde tværtimod blive et saa meget sikrere Udgangspunkt for Kommissionens Arbejde, hvis den en Gang kunde gøre op med sig selv og sige: Her have vi Hovedgrundlaget, hvorfra der skal handles; lad os nu gaa til den virkelige Behandling af det ud fra dette Synspunkt. Jeg kan derfor ikke anerkende, at der ved en Beslutning som vor og ved en Motivering, som gaar betydelig længere udad, foregribes noget med Hensyn til Forsvarskommissionens Arbejde. Jeg tror tværtimod, at hvis disse Tanker, som jeg her har gjort mig til Talsmand for, vare fastslaaede saa stærkt som muligt, vilde Forsvarskommissionens Opgave blive ganske anderledes praktisk, nyttig, fornøjelig og løselig, og saa vil det sikkert nok indenfor en rimelig Tidsgrænse være muligt at tilvejebringe en Løsning af denne Sag, som er nogenlunde tilfredsstillende. Men saa længe Venstre endnu staaar og tæller paa Knapperne baade overfor Fæstningen og overfor Militærbudgetternes Størrelse, saa længe have vi ganske vist saa ringe Kort at gaa til denne Forhandling